

Radu Hanga, președintele BVB: În ultimii ani vedem o explozie a finanțarilor sub forma de obligațiuni. Există discuții cu Ministerul Finanțelor pentru o simplificare a taxării

Capitalizarea Bursei ar putea crește de 8 - 10 ori în următorii 25 de ani, dacă ponderea capitalizării în PIB s-ar majora la 20 - 25%, de la 10% în prezent, și dacă adăugăm o inflație de 2 - 3%, a declarat, președintele Bursei de Valori București, Radu Hanga, într-un interviu acordat AGERPRES.

El a subliniat că obiectivul BVB este acela de a elimina diferența care există între piața locală și piețele din regiune. Președintele BVB susține că, dacă ne uităm la nivelul de capitalizare raportat la Produsul Intern Brut, acesta este de 10% - 11%, iar în Polonia este de 30%. Dacă ne uităm la evaluări o să vedem că acelea ale companiilor poloneze sunt de aproximativ de două ori mai mari, ceea ce înseamnă că aceleași companii românești, dacă ar fi evaluate la nivelul pieței din Polonia, capitalizarea în PIB ar fi de peste 20% în România, precizează acesta.

În alta ordine de idei, Radu Hanga a arătat că există discuții cu Ministerul Finanțelor Publice pentru o simplificare a taxării în această zonă, fără a afecta valoarea sumelor pe care statul le încasează sub forma de impozite.

AGERPRES: Care au fost cele mai bune perioade ale Bursei în cei 25 de ani? Dar cele mai nefaste?

Radu Hanga: Cred că Bursa este un ansamblu, un mix de perioade, care toate sunt bune. Depinde de perspectiva din care te uiti la ele. Adică sunt bune și perioadele în care Bursa crește, sigur, pentru că investitorii câștigă bani și valoarea companiilor crește. Pe de altă parte, momentele în care Bursa scade înseamnă că se corectează prețurile, apar prețuri mai scăzute la acțiunile listate și asta creează oportunități noi pentru investitorii care au disponibilități pentru a investi. Deci, ar fi greu să definim perioade bune și perioade proaste pentru Bursa. Sigur, în accepțiunea obișnuită, perioadele bune sunt cele în care piața crește, perioadele proaste sunt cele în care piața scade și, dacă ar fi să definim din perspectiva aceasta, perioadele dificile au fost la sfârșitul anilor '90, '98 - '99, apoi a venit criza financiară din 2008 - 2009, în care am văzut corecții semnificative ale prețurilor acțiunilor, nu doar în România, ci la nivel global. Putem spune că a fost prima criză care a lovit cu adevărat piața românească, pentru că era deja și dezvoltată, era deja destul de mare. După 2009 am văzut o perioadă foarte bună, cu creșteri relativ stabile ale prețurilor acțiunilor, iar în ultimul an vedem criza aceasta provocată de coronavirus, cu toate ajustările pe care le aduce cu ea, izolarea, migrarea spre digital. Sigur, cu impact pozitiv asupra companiilor care au expunere pe zona aceasta digitală, online, și cu impact negativ în anumite sectoare care sunt mai afectate.

Ce credeți că s-ar fi putut face pentru piața de capital și care este motivul pentru care nu s-a făcut? Unde ar fi fost piața de capital din România acum?

Eu cred că toți cei care au fost și sunt în piața de capital au vrut să facă o construcție funcțională, eficientă. Și cred că au reușit. Ca am fi putut sau s-ar fi putut face mai mult... Din punctul meu de vedere, uitându-mă la cum arată situația, mi-ar plăcea să construim o comunitate mai puternică în jurul pieței de capital, pentru că piața de capital nu este doar despre atragere de capital, ci este și o poveste legată de vizibilitate. Adică o companie care se listează, care vine în piață, câștigă foarte mult ca și vizibilitate, ori aceasta vizibilitate o ajută și pe partea de business. Construiești în jurul tău o comunitate de investitori care investesc în acțiunile tale, însă în același timp îți cumperi produsele, pentru că se simt cumva parte a poveștii tale. În al doilea rând, uitându-mă iarăși la contextul actual în care se pare că această criză va duce la o ușoară inversare a trendului de globalizare, adică vedem că economiile devin mai locale decât erau în urmă cu 2 - 3 ani și discursul oamenilor devine un pic mai local, mai orientat spre

comunitate, asta se va vedea si la nivel de companii si, iarasi, mesajul ca esti o companie listata spune de fapt ca esti o companie locala, spune de fapt ca esti aproape de consumatori, de investitori. Sunt aspectele acestea legate de comunitate. Le vom explora mai mult de acum înainte.

În rest, va spun, cred ca s-au facut lucruri foarte bune în România. Tindem sa ne uitam doar la piata de capital si sa fim foarte critici cu noi spunând ca nu suntem unde trebuie. Dar daca am face doi - trei pasi în spate si ne-am uita la poza mai larga ne-am da seama ca piata de capital face parte din ecosistemul românesc. Probabil ca nici PIB-ul pe cap de locuitor nu este acolo unde este în tarile cu care ne comparăm, poate ca nici economisirea nu este acolo unde este în tarile cu care ne comparăm. De exemplu, nivelul depozitelor, care arata capacitatea de economisire a populatiei în România, este mai scazut decât al altor tari din regiune la care ne uitam si care vedem ca sunt mai dezvoltate. Ori, cumva intuitiv, realizam ca acolo unde exista economisire mai mare, unde sunt resurse mai multe, piata de capital este mai dezvoltata, pentru ca o parte din aceste resurse merg catre piata. Ne uitam la nivelul de capitalizare raportat la Produsul Intern Brut. Iarasi, spunem noi, suntem la 10% - 11%, Polonia este la 30%, însa daca ne uitam la evaluari o sa vedem ca evaluarile companiilor poloneze sunt, dupa unele metode de masura, de aproximativ de doua ori mai mari. Ceea ce înseamna ca aceleasi companii românești, daca ar fi evaluate la nivelul pietei din Polonia, capitalizarea în PIB ar fi de peste 20% în România. Și aceasta crestere a evaluarii sigur depinde pe de o parte de investitorii care vin spre piata, mergem iarasi la nivelul depozitelor bancare pe care le vedem în economie, depinde de componenta de guvernanta, pentru ca noi toti trebuie sa învatam sa lucram mai strâns unii cu altii, sa comunicam mai bine - si aici ma refer la Bursa, ma refer la companiile listate, ma refer la stat, ma refer la investitori. Sa construim un climat de încredere pentru ca acesta, împreuna cu performanta companiilor, va duce la o crestere a evaluarilor.

Câte de bine credeti ca înțeleg cetatenii si companiile instrumentele pe care le ofera Bursa? Este Bursa luata în considerare atunci când acestea decid sa investeasca sau sa se finanteze?

În primul rând, ma uit la ceea ce s-a întâmplat în ultimii doi ani. Adica, în ultimii doi ani vedem o explozie a finantarilor sub forma de obligatiuni. Aproximativ 1,5 miliarde de euro s-au finantat anul trecut, iar anul acesta 30 de emitenti, dintre care 500 de milioane de euro au fost ridicati anul acesta. Mai avem acum în derulare emisiunea de titluri de stat a Guvernului României, care se va adauga la aceasta suma. Deci, vedem o evolutie chiar spectaculoasa pe domeniul acesta. Vedem companii mari care vin catre piata, vedem companii mici care vin catre piata. Ne bucura foarte mult aceasta granularitate. Deci, asta spune ca ne dezvoltăm, si noi ca Bursa, si companiile care acceseaza piata si investitorii. Și ma duc la discutia pe care am avut-o mai devreme. Ce spuneam mai devreme legat de nivelul depozitelor. Eu nu sunt atât de critic din punct de vedere al educatiei. Eu nu cred neaparat ca noi, noi ca popor, nu avem educatie financiara. Cred ca este legat si de nivelul de bunastare. E legat de nivelul banilor pe care îi avem disponibili pentru a investi. Atunci când nu ai bani pentru a investi si preocuparile tale sunt legate de cheltuielile curente este greu sa te concentrezi pe educatia financiara, pentru ca nu ai nevoie de ea. Or, noi acum, daca ne uitam, România vine dupa 5-6 ani în care nivelul depozitelor bancare au crescut cu 10% si peste 10% în fiecare an. Deci, practic, vedem crescând capacitatea de a investi a românilor si, odata cu capacitatea de investi, sigur vine si explorarea optiunilor pe care le avem din punct de vedere al investitiilor. Eu zic ca este un proces perfect normal si e un proces care e ajutat si de nivelul dobânzilor la depozite pe care le vedem în sistemul bancar. Trebuie sa fim constienti ca acum suntem la minime istorice din punct de vedere al dobânzilor, ceea ce creeaza o presiune în plus pentru cei care au bani. O presiune de a valorifica resursele mai bine si de cauta plasamente alternative.

Statul român a fost unul dintre beneficiari prin listarea companiilor detinute de acesta. Când am putea vedea o revenire la bursa cu noi participatii prin listare?

Statul român este, cum îmi place sa spun, probabil cel mai mare investitor la Bursa de Valori Bucuresti. Cel mai

mare client al Bursei, dintr-o anumita perspectiva. Adica multe dintre companiile mari, în special cele din energie, care sunt listate au ca actionar majoritar statul. Deci, putem spune ca statul realizeaza importanta pietei de capital. Cum spunem, nu doar din perspectiva finantarii, ci si din perspectiva transparentei, plusului de guvernanta pe care îl aduce. Și vedem lucrurile acestea din plin uitându-ne la companiile care sunt listate. Acum, sigur, discutiile si relatia dintre Bursa de Valori Bucuresti, ca societate de interes public, si statul român sunt mult mai vaste decât doar cele legate de potentiale listari ale unor potentiale companii din portofoliu. Ne uitam, de exemplu, vrem sa crestem numarul de investitori care sunt prezenti la Bursa. Pentru asta trebuie sa flexibilizam mecanismul prin care investitorii interactioneaza cu noi si asta înseamna digitalizare din perspectiva companiilor de brokeraj care sunt interfata între noi si investitori.

Pe de alta parte, este foarte importanta interactiunea dintre investitori si Ministerul de Finante. Modul în care se realizeaza taxarea. Și aici iarasi avem discutii pentru - fara în mod necesar a afecta valoarea sumelor pe care le încaseaza sub forma de impozite - a simplifica procesul prin care aceste sume sunt încasate. Ne gândim la retinerea la sursa. Sigur, retinerea la sursa vine cu o ajustare a nivelului de taxare, pentru ca retinerea la sursa anuleaza posibilitatea de a compensa câstigurile cu pierderile. Este vorba de a simplifica mecanismul în asa fel încât investitorul sa nu simta o presiune legata de interactiunea cu statul din punct de vedere al procesului de taxare. Sa facem lucrurile cât mai simple.

Ati declarat recent ca promovarea României la statutul de Piata Emergenta a fost incontestabil un moment istoric, care a avut ecouri puternice nu doar în comunitatea de business sau în rândul clasei politice, ci si în rândul românilor obisnuiti. Ce beneficii aduce concret pentru bursa autohtona si ce urmeaza în perioada care vine?

Nu as spune ca promovarea la statutul de Piata Emergenta este o realizare a Bursei de Valori Bucuresti. De multe ori când vedem ca se vorbeste despre promovarea la statutul de piata emergenta vedem ca formularea este promovarea României la statutul de piata emergenta. Deci, nu este o victorie a Bursei de Valori Bucuresti, este o victorie a întregii comunitati locale: comunitatea locala de business, comunitatea locala de investitori. Este un pas înainte pentru noi toti. Ce înseamna? Îmi place sa folosesc o metafora, împreuna cu colegii de la Bursa. E ca si cum am fi avut pâna acum o sosea financiara, care facea legatura între companiile care aveau nevoie de capital si investitori. Acum am construit un drum expres. Am construit un drum expres prin care companiile locale au acces la un bazin mult mai mare de investitori. Adica, asa cum stim, în lume, tarile din punct de vedere al investitiilor sunt împartite în trei categorii. Sunt piete de frontiera, care sunt cele mai mici si cele mai riscante. Sunt pietele emergente, care sunt în zona de mijloc. Sunt percepute mai bine din punct de vedere al riscului, sunt mai stabile, sunt mai mari si, ca urmare, sumele alocate de investitorii globali pe aceasta zona sunt mult mai mari decât în zona pietelor de frontiera. Iar sus sunt pietele dezvoltate unde, sigur, vedem economiile cele mai mari, cele mai stabile si unde sunt alocate sumele cele mai mari. Din punctul nostru de vedere, avansarea din zona pietelor de frontiera în cea a pietelor emergente înseamna ca o categorie de investitori mult mai mare, mult mai sofisticata, care se uita la Bursa de Valori Bucuresti, se uita la România, se uita la companiile românești si cauta oportunitati de investitii. Asta se va traduce în evaluari mai bune pentru companiile locale si vedem asta întâmplându-se.

Digitalizarea este acum, mai mult ca oricând, unul dintre obiectivele declarate ale autoritatilor în orice domeniu. Cum vedeti digitalizarea bursei?

Noi suntem în primul rând o platforma de tranzactionare digitala. Adica interactiunea dintre investitori si Bursa nu mai este de mult o interactiune fizica. Foarte putini investitori sunt cei care pastreaza interactiunea cu un broker, asa cum era acum 20 de ani: interactiune fizica, discutii, întâlniri, schimbat de hârtii. Încet, încet totul s-a mutat catre zona digitala, catre zona online. Noi punem la dispozitie comunitatii de brokeraj din jurul nostru toate tools-urile de care au nevoie pentru a fi cât mai aproape de investitori si ne bucuram, pe de alta parte, sa vedem

companiile de brokeraj ca merg tot mai aproape de investitori din punctul acesta de vedere. Digitalizarea cred ca este un trend pe care noi îl vedem de ceva vreme. Faptul ca a aparut pandemia aceasta în ultimul an nu schimba lucrurile. Cred ca e doar un accelerator pentru acest proces de migrare catre digital. L-a facut mult mai evident, ne ajuta. Adica, daca acum un an voiam sa facem lucrurile online, dar era bine sa avem si hârtia undeva pusa într-un dosar, acum încet, încet, subiectul acesta dispare. Adica începem, nu noi, Bursa de Valori Bucuresti, ma refer la întreaga comunitate, începem sa acceptam mai mult ca mediul online nu implica neaparat si completarea de hârtii. Putem sa renuntam încet, încet la ele. Deci, e un proces care era în derulare, care se întâmpla. Vedem si la noi, vedem companiile de brokeraj. Unele sunt mai avansate în procesul acesta de digitalizare, de migrare catre online, altele sunt mai putin avansate, dar, over all, vedem un avans la nivelul comunitatii de brokeraj si o mai mare apropiere de zona aceasta de online.

Capitalizarea companiilor românești listate pe Piata Principala a BVB a ajuns la aproximativ 100 miliarde lei, iar a celor listate pe SMT la aproape 10 miliarde lei. Cum considerati ca va arata peste 25 de ani?

Este o mare provocare! Este o discutie lunga legata de în ce vom masura capitalizarea peste 25 de ani. Adica o s-o masuram în monedele pe care le avem în prezent? O sa o masuram în niste monede digitale care acum încep sa apara si al caror viitor este greu de prevazut? Pentru noi obiectivul este sa închidem gap-ul, sa închidem diferenta care exista cel putin între noi si pietele din regiune. Și, atunci, daca ne fixam ca tinta de la cele 10 procente capitalizare în PIB sa ajungem undeva în zona de 20-25%, daca peste aceasta adaugam probabil o inflatie de 2 - 3 procente anual, ceea ce ar face ca în 25 de ani sa vedem în termeni nominali probabil o triplare sau o crestere de patru ori doar prin efectul inflatiei, probabil ar trebui sa vedem o capitalizare a pietei comasând cele doua efecte - dublarea capitalizarii în termeni reali plus o crestere de 3 - 4 ori în termeni nominali sub efectul evolutiei inflatiei - probabil ar trebui sa vedem o crestere de minimum 8 - 10 ori la nivel de capitalizare.